

Ewa Nicewicz-Staszowska

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw (Poland)

Knife in the back, cat among the pigeons. *Diabolik* or how the first Italian black comic was born

On November 1st 1962 the first issue of *Diabolik* was published in Italy. The main protagonist – or actually the main villain – of the comic book was a dangerous criminal inspired by the French Fantômas (Zanatta et al. 2009: 213). The comic book series created by two sisters Angela and Luciana Giussani in a short amount of time became extremely popular and was the beginning of the long history of the „black comics” genre (Szyłak 1998: 51). Almost from the beginning the content of the comic was considered controversial, obscene and violent (*Diabolik* is the killer and thief, he has a concubine), and the publication provoked a national debate. Some numbers of comic were censored or were withdrawn from sale. The sisters Giussani were accused – sometimes even in the court room – of youth depravation, promoting violence and pushing for breaking the law (Barzi 2019). But it was not the first comic in Italian history to cause controversy (before him was for example the famous *Tex*). Lively polemics about the harmfulness of comics in general erupted in Italy already in the 1950s. Despite this *Diabolik* turned out to be a cultural phenomenon and attained its place in the collective consciousness of many generations of Italian readers. But what was so controversial in the comic for his antagonists? Why did the court command the withdrawal of some of the issues? How did the sisters Giussani defend themselves from the accusations? Why in Italy comics were considered to be dangerous to children? Whether today *Diabolik* would be considered controversial? This will all be discussed in this paper.

Keywords: censorship, Italy, scandal, *Diabolik*, antihero

Ewa Nicewicz-Staszowska is Adjunct Professor in the Department of Italian Literature, Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw, and she is a member of the Polish Literary Translators Association. She researches 19th and 20th century Italian literature, including books for children and youth. Her publications include the paper “Moravia l’afrikaner delle *Storie della preistoria*”, *Bergen Language and Linguistics Studies* (2019), the paper “Tradurre poesia per bambini. Osservazioni sull’edizione polacca delle filastrocche di Gianni Rodari”, *Kwartalnik*

Neofilologiczny (2017) and the chapter “Viaggi nel microcosmo. *Ciondolino di Vamba e Micròbo di Crottolina*” in *La scienza nella letteratura italiana* (Aracne 2016).

Nóż w plecy, kij w mrowisko. *Diabolik*, czyli narodziny pierwszego włoskiego czarnego komiksu

1 listopada 1962 roku ukazał się we Włoszech pierwszy numer *Diabolika*. Tytułowym bohaterem, czy raczej antybohaterem komiksu był groźny kryminalista inspirowany francuskim Fantomasem (Zanatta et al. 2009: 213). Historia rysunkowa wymyślona przez siostry Angelę i Lucianę Giussani w krótkim czasie nie tylko zyskała ogromny rozgłos, ale też zrewolucjonizowała rynek wydawniczy i zapoczątkowała we Włoszech długą historię czarnego komiksu (Szyłak 1998: 51). Niemal od początku ukazywania się *Diabolika* zawarte w nim treści zostały uznane za kontrowersyjne: wulgarne i brutalne (główny bohater jest zabójcą i złodziejem, żyje z konkubiną). Siostry Giussani były oskarżane – również w toku procesów sądowych – o deprawację młodzieży, propagowanie przemocy i nawoływanie do łamania prawa (Barzi 2019). Nie był to zresztą pierwszy komiks we Włoszech, który wzbudził kontrowersje (przed nim podobne emocje wywołał chociażby słynny *Tex*). Na temat szkodliwości komiksów zaczęto debatować we Włoszech już w latach 50. Mimo to *Diabolik* okazał się fenomenem kulturowym i na stałe zagościł w świadomości wielu pokoleń włoskich czytelników. Co tak kontrowersyjnego dostrzegli w tym komiksie jego przeciwnicy? Dlaczego sąd kilkakrotnie nakazywał wycofanie poszczególnych numerów ze sprzedaży? Jak przed oskarżeniami broniły się siostry Giussani? Dlaczego we Włoszech uważano, że komiks to gatunek nieodpowiedni dla młodego czytelnika? Czy dziś wciąż *Diabolik* budzi kontrowersje? Na te wszystkie pytania stara się odpowiedzieć autorka niniejszego referatu.